

א ניסן

ראש חודש ניסן ראשון לחדשי השנה

ידענו מה הוא ומה שיש בידינו לעשות לא היינו מבטלים רגע (פר' בא).

מגן אברהם:

ר"ה למלכים-מלכות השי"ת.

דברי שמואל:

מר"ח ניסן עד י' בו כעשרת ימי תשובה.

סידור יעב"ץ:

לעתיד יתחילו ימי המילואים בר"ח ניסן.

הליכות ומנהגים:

צריך להפריש צדקה בר"ח ניסן.

משנכנס ניסן מרבין בשמחה כחודש אדר:

אליהו רבה תרפ"ח סק"ח, אלשיך הק' פר' בא, (ד"ב).

חודש ניסן ראשון לחדשי השנה ולא

מנין אחר:

רמב"ן פר' בא, הגה"ה בקיצש"ע, קריינא דאגרתא

הרה"ק מוהרמ"מ מלעלוב זי"ע היה אומר שאין לך יום יפה (לנישואין) כיום הזה (מפי נכדו הרהצ"א בידרמן שליט"א).

יש הנוהגין שלא לאכול מצות מראש חודש ניסן וי"א רק מצות הכשרים לפסח, ויש שנהגו להחמיר כבר משלושים יום לפני הפסח, עיין לעיל ביום ט"ו אדר.

ברכת האילנות הליכות ומנהגים

קריאת קרבנות הנשיאים וסגולתן

מדרש תנחומא:

רצה הקב"ה לערב שמחת המשכן בשמחת יום הולדת יצחק אבינו א' ניסן.

השל"ה הק':

בחודש ניסן נחשב כל יום כראש חודש.

אוהב ישראל:

באחד בניסן התחדשות העולם.

תפארת שלמה:

יכול מראש חודש.

אהבת שלום:

כל החודש תלוי בראש חודש.

דגל מחנה אפרים:

באחד בניסן ר"ה למלכים ולשרים ולשלטונים.

עבודת ישראל:

ראש השנה למלכים ולמלאכים.

עבודת ישראל:

להמליך הקב"ה עלינו מניסן עד שבועות.

ליקוטי הרי"ם:

החודש הזה לכם איתא במדרשים שהכח מסור בידינו והכל נמצא ברשותינו, ואילו

ימי הקרבת הנשיאים / נשיא יהודה

אגרא דכלה / הרה"ק מלובלין זי"ע

י"ב ימים הראשונים נגד חדשי השנה.

יודע בינה:

פרנסת כל השנה תלוי בימי הנשיאים.

זכר דוד:

קריאת שם הנולד כשם הנשיא.

שו"ת משנה שכיר:

ללמוד בימי הנשיאים מסכת הוריות.

חת"ם סופר:

לעתיד יתחנך הביהמ"ק במ"ח ימים.

רוח חיים יור"ד קע"ט:

המקפידים שלא להתחיל דבר בימי א' ג' ה'
בחודש, בראש חודש ניסן אין קפידא שהוא
יום גדול ונשגב מאוד לסימן טוב לברכה
והצלחה.

שבת החודש:

בשם היהודי הק' זי"ע שבשבת פרשת החודש
נשפע שפע חידושי תורה, (ד"ב).

טור-בית יוסף סימן תכ"ט:

"הכי איתא בפרק בתרא דמסכת סופרים, מפני
מה אין מתענין בניסן מפני שבאחד בניסן
הוקם המשכן וי"ב נשיאים הקריבו קרבנם
בי"ב יום, וכל אחד עשה ביומו יום טוב ואין
מתענין בו שיעבור ניסן".

של"ה הק' / יסוד יוסף:

מנהג טוב לקרות בכל יום פרשת הנשיא של
זה היום.

מנורת המאור:

משנכנסו ימי ניסן הם ימי שמחה.

קב הישר:

צדקה ותפילה בזמן קריאת הנשיאים.

משמרת שלום:

יקראו שניים מקרא ואחד תרגום.

ליקוטי מהרי"ח:

האם להוציא ס"ת לקריאת הנשיא / יסדו
הרה"ק רמ"מ מרימנוב זי"ע.

עבודת הקודש:

אין לומר ביה"ר "שאם אני משבט פלוני".

ימי הילולא

תקס"ו: הרה"ג שמואל בהר"ר נתן נטע הלוי זצוק"ל, מח"ס מחצית השקל.

תר"ל: הרה"ק ישראל מבארנוב בהרה"ק אליעזר מדז'יקוב זצוק"ל.

תר"ע: הרה"ג חיים פרץ בהר"ר מרדכי דוד קנייבסקי זצוק"ל אבי הסטייפלער זצוק"ל ומו"צ
בטאשאן.

משניות - מסכת פסחים

יב אבר שִׁיצָא מִקְצָתוֹ, חוֹתֵךְ עַד שְׁמַגִּיעַ לְעֶצֶם, וְקוֹלֵף עַד שְׁמַגִּיעַ לְפָרֶק, וְחוֹתֵךְ. וּבִמְקַדְשֵׁי קוֹצֵץ בְּקוֹפִיץ, שְׂאִין בּוֹ מִשּׁוּם שְׁבִירַת הָעֶצֶם. מִן הָאֵגֶף וּלְפָנִים בְּלָפָנִים, מִן הָאֵגֶף וְלַחוּץ בְּלַחוּץ. תַּחֲלוּנוֹת, וְעוֹבֵי תַּחֲנוּמָה, בְּלָפָנִים: יג שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁהָיוּ אוֹכְלוֹת בְּבֵית אֶחָד, אֵלּוּ הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הִילָךְ וְאוֹכְלִין, וְאֵלּוּ הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הִילָךְ וְאוֹכְלִין, וְהַמַּחֵם בְּאַמְצַע.

פירוש ר"ע מברטנורא

יב. אבר. מן הפסח: שִׁיצָא מִקְצָתוֹ. חוץ למחיצתו, וְקוֹלֵף לַחֲתוֹךְ אֶת הַיּוֹצָא, דְּכָתִיב (שמות כב) וּבִשּׁוּר בִּשְׂדֵה טָרְפָה לֹא תֹאכְלוּ, וְדֹרְשִׁינָן בֵּיהּ כָּל בִּשּׁוּר שִׁיצָא בִּשְׂדֵה, כְּלוּמַר שִׁיצָא חוץ לִמְחִיצָתוֹ, כְּגוֹן קִדְשֵׁי קִדְשִׁים שִׁיצָאוּ חוץ לְעִזְרָה וְקִדְשִׁים קְלִים שִׁיצָאוּ חוץ לִירוּשָׁלַיִם, אוֹתוֹ בִּשּׁוּר הַיּוֹצָא טָרְפָה הוּא וְלֹא תֹאכְלוּ: חוֹתֵךְ. אֶת הַבִּשּׁוּר הַיּוֹצָא סָבִיב עַד שְׁמַגִּיעַ לְעֶצֶם: וְקוֹלֵף. אֶת הַבִּשּׁוּר שֶׁלֹּא יֵצֵא לַחוּץ עַד שְׁמַגִּיעַ לְפָרֶק שְׁמַתְחָבִירִים שֶׁם שְׁנֵי עֲצָמוֹת, וְאוֹכֵל אֶת הַבִּשּׁוּר שֶׁקֵּלֶף שֶׁהָרִי לֹא יֵצֵא, וְחוֹתֵךְ אֶת הַפָּרֶק וּמִשְׁלִיךְ כָּל הָעֶצֶם שִׁיצָא מִקְצָתוֹ: וּבִמְקַדְשִׁים. בִּשְׂאֵר קִדְשִׁים חוץ מִהַפֶּסֶח: קוֹצֵץ בְּקוֹפִיץ. אוֹתוֹ מִקְצַת הָאֵבֶר שִׁיצָא, וּבִפְסַח אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כֵּן מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְזַהֵר עַל שְׁבִירַת עֶצֶם: מִן הָאֵגֶף וְלָפָנִים בְּלָפָנִים. אֵגֶף קָרִי כָּל מְקוֹם הַגֶּפֶת הַדְּלֵתוֹת שֶׁהוּא חוֹפֵף וְנוֹקֵשׁ שֶׁם כְּשֶׁסּוּגָרוֹ, דִּהְיִינוּ [מִשְׁפַּת הַפְּנִימִי שֶׁל עוֹבֵי הַפֶּתַח עַד מְקוֹם הַנְּקִישָׁה, מִן הָאֵגֶף וּלְפָנִים, דִּהְיִינוּ] תוֹךְ הָעִיר מִמֶּשׁ: בְּלָפָנִים. וְאוֹכְלִים שֶׁם קִדְשִׁים קְלִים: מִן הָאֵגֶף וְלַחוּץ. דִּהְיִינוּ מִמְּקוֹם הַנְּקִישָׁה וְלַחוּץ, בְּלַחוּץ: תַּחֲלוּנוֹת. שְׁבָחוֹמַת יְרוּשָׁלַיִם, וְעוֹבֵי רֹאשׁ תַּחֲנוּמָה בְּגִגָּה, בְּלָפָנִים: יג. שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁהָיוּ אוֹכְלוֹת. פֶּסַח אֶחָד: אֵלּוּ הוֹפְכִים בְּפָנֵיהֶם הִילָךְ וְאֵלּוּ הוֹפְכִים בְּפָנֵיהֶם הִילָךְ. וְאֵפֶלּוּ נִרְאִים כְּשֶׁתִּי חֲבוּרוֹת עַל פֶּסַח אֶחָד לֹא אֶכְפֵּת לָן, דְּרַחֲמָנָא אָמַר (שם יב) עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר יֹאכְלוּ אוֹתוֹ, דְּמִשְׁמַע שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם אוֹכְלִין פֶּסַח אֶחָד בְּשְׁנֵי בָתִּים, דְּכָתִיב יֹאכְלוּ [שְׁנֵים], אוֹתוֹ חֵד פֶּסַח, [בָּתִּים] שְׁנֵים. אֲבָל אָדָם אֶחָד אֵינוֹ אוֹכֵל בְּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת, וְלִהְיוֹת מוֹקֵי בְּבֵית אֶחָד יֹאכֵל, שְׂאִין אֶחָד אוֹכֵל בְּשְׁנֵי בָתִּים. וְשְׁתֵּי חֲבוּרוֹת הַהוֹפְכוֹת פְּנֵיהֶם כְּשֶׁנִּי בָתִּים דְּמִי: וְהַמִּיחֵם. שְׁמַתְחָמִין בּוֹ אֶת הַחֲמִין שְׁמוֹזְגִים בּוֹ הֵינָן, רִשְׁאֵי לֶחֶן בְּאַמְצַע כְּדִי שִׁיְהֵא נוֹחַ לְשִׁתִּיהֶן לְמוֹג לְכָאן וּלְכָאן, וְאֵף עַל פִּי שְׁמִפְסִיק בֵּין הַחֲבוּרוֹת לֹא אֶכְפֵּת לָן: וּבִשְׁמֵשׁ. הַמִּשְׁמֵשׁ לְשִׁתִּיהֶן, עוֹמֵד מִחֲבוּרָה אַחַת שֶׁתַּחֲתִיל לְאָכֵל הַפֶּסַח עִמָּה וּמוֹזֵג לְחֲבוּרָה הָאַחֶרֶת: קוֹפֵץ אֶת פִּי. סוּגֵר וּבּוֹלֵם אֶת פִּי וּמַחֲזִיר

חק לניסן

א' ניסן

מסכת פסחים

ובְּשֶׁהִשְׁמַשׁ עוֹמֵד לְמִזְג, קוֹפֵץ אֶת פִּיּוֹ וּמַחְזִיר אֶת פָּנָיו עַד שְׂמָנִיעַ אֶצֶל חֲבוּרָתוֹ וְאוֹכֵל. וְהַכֵּלָה, הוֹפֶכֶת פָּנֶיהָ וְאוֹכֵלָתָּ:

פרק ח

א הָאִשָּׁה בְּזִמְנָא שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעְלָהּ, שֹׁחֵט עָלֶיהָ בַּעְלָהּ וְשֹׁחֵט עָלֶיהָ אָבִיהָ, תֹּאכֵל מִשָּׁל בַּעְלָהּ. הִלְכָה רָגֵל רֹאשׁוֹן לַעֲשׂוֹת בְּבֵית אָבִיהָ, שֹׁחֵט עָלֶיהָ אָבִיהָ וְשֹׁחֵט עָלֶיהָ בַּעְלָהּ, תֹּאכֵל בְּמָקוֹם שֶׁהִיא רוֹצָה. יְתוֹם שֶׁשֹּׁחֲטוֹ עָלָיו אֶפְטָרוּפְסִים, יֹאכֵל בְּמָקוֹם שֶׁהוּא רוֹצָה. עֶבֶד שֶׁל שְׁנֵי שְׂתָפוּיִן לֹא יֹאכֵל מִשָּׁל שְׁנֵיהֶן. מִי שֶׁחָצִי עֶבֶד וְחָצִי בֶן חוּרִין, לֹא יֹאכֵל מִשָּׁל רַבּוֹ:

פירוש ד"ע מברטנורא

אֶת פָּנָיו לְצַד חֲבוּרָתוֹ, שֶׁלֹּא יִחְשְׁדוּהוּ שֶׁהוּא אוֹכֵל עִם הַחֲבוּרָה הָאֲחֵרָה, דָּאִין אָדָם אֶחָד אוֹכֵל בְּשֵׁתִי חֲבוּרוֹת כְּדָאֲמַרְנָא: וְהַכֵּלָה. שֶׁהוּא בּוֹשָׁה, רִשְׁאָה לְהַפֵּךְ פָּנֶיהָ לְצַד אַחֵר וּלְאֹכֵל, דְּפָסַח נֶאֱכַל בְּשֵׁתִי חֲבוּרוֹת:
א. הָאִשָּׁה. תֹּאכֵל מִשָּׁל בַּעְלָהּ. כָּל זִמְנָא שֶׁלֹּא פָּרָשָׁה שְׂדֵעָתָהּ בְּשַׁל אָבִיהָ, דְּמִסְתַּמָּא דַּעְתָּהּ לְמִנּוּת עַל שֶׁל בַּעְלָהּ: רָגֵל הָרִאשׁוֹן. שְׁלֹאֲחֵר נִשְׁוֹאֶינָהּ, שֶׁכֶּף דֶּרֶךְ הַנִּשְׁוֹאוֹת לְלַכֵּת לְבֵית אָבִיהָ: תֹּאכֵל בְּמָקוֹם שֶׁהִיא רוֹצָה. וּכְגוֹן שֶׁאֵינָה רְדוּפָה עַד הֵנָּה לִילָף לְבֵית אָבִיהָ תְּדִיר, הִלְכָּהּ מִסְפָּקָא לֵן בְּהִי נִיחָא לָהּ: אֶפְטָרוּפְסִים. יְתוֹם שֶׁהָיָה לוֹ שְׁנֵי אֶפְטָרוּפְסִים וְהִמְנוּהוּ זֶה עַל פֶּסְחוֹ וְזֶה עַל פֶּסְחוֹ: לֹא יֹאכֵל מִשָּׁל שְׁנֵיהֶם. לֹא מִפְּסָחוֹ שֶׁל זֶה וְלֹא מִפְּסָחוֹ שֶׁל זֶה, דְּמִי נִתֵּן וְשׁוֹת לְחַלֵּק הָאֶחָד לְהִמְנוּת עִם זֶה. וְאִין לוֹ תִּקְנָה אֲלֵא אִם כֵּן רָצוּ שְׁנֵיהֶם שְׂיִמְנָה עִם הָאֶחָד: לֹא יֹאכֵל מִשָּׁל רַבּוֹ. אֲבָל מִשָּׁל עֲצָמוֹ אוֹכֵל, דְּכִינּוֹן דְּדִינָא הָיִי דְּכוּפִין אֶת רַבּוֹ וְכוּתֵב לוֹ גֵּט שְׁחֵרוּר, אֵף עַל פִּי שְׂעִדִין לֹא נִשְׁתַּחֲרַר הָרִי הוּא כֶּכֶן חוּרִין, הִלְכָּהּ אוֹכֵל מִשָּׁל עֲצָמוֹ:

ערה

קיצשו"ע עם פסקי משנ"ב

ד. אין לשין עסה גדולה יותר משעור חלה ג'. וטוב למעט, כי שערו רבותינו זכרונם לברכה, שאם העסה גדולה יותר משעור חלה, אי אפשר לעסק בה בפעם אחת, וחלק ממנה מנח בלא עסק, ויש לחוש פן יתחמץ. אם לש עסה רכה, לא יוסיף קמח לעבותה.

ג) העולם מקלים בזה (עד ג' קבין) ואין למחות בידם. וירא שמים יחמיר. ובמקומות שהעוסקים מעטים ילזהר בזה. וראה במ"ב זהירות נוספות בסדר עשית המצות.

ה. לא ידחוק את הקמח לתוף המדה, כי יש לחוש שלא יהא נלוש יפה וישאר בתוף המצה משהו קמח. וכשיבוא אחר כך בתבשיל, יתחמץ. גם יזהרו שלא להניח את הקמח סמוך למים, שלא יפול מאבק הקמח לתוף המים, וכן המודד את הקמח, לא יתקרב אל העסה או אל המים. וטוב לזהר שלא להניח את היד על הקמח שלא לצורך, כי היד מחממת קצת.

ו. הפלי שלשין בו, צריכין להשגיח שלא יהא בה שום נקב או סדק, שיוכל להשאיר שם משהו עסה ותתחמץ. ולא יניח הפלי בשעת לישה על פרים וקסטות פן תתחמם. ויזהר שלאחר כל שמנה-עשרה [דקות] - מנוטין ינקה את הפלי היטב, וגם ירחץ ידיו היטב. וכן הדפין והעצים שמגלגלין בהם, ישגיחו עליהם שלא יהא בהם שום נקב או סדק. ולכל הפחות לאחר שמנה-עשרה [דקות] - מנוטין ינקו אותם היטב. וכן הפלים שמנקבים בהם,

חק לניסון

קיצשו"ע עם פסקי משנ"ב

א' ניסון

שלא יהא עליהם אפלו משהו עסה. וכן המרדה שמכניסין בו את המצות לתוף התנור, צריכין להשגיח שלא יהא בה שום סדק, שלא יכנס בה עסה ויתחמץ.

ז. אם נפל לתוף העסה איזה דבר חריף, כגון מלח או תבלין או סיד חי, אפלו משהו, ונלש בתוכה, כל העסה אסורה, משום דמתחממת שם^ד. ואם נמצא בתוף העסה גרעין תבואה^ה, יטול מן העסה כעבי אצבע סביב הגרעין וישליך, והשאר מתר.

(ד) עין בה"ל ומ"ב מה שהקל בדיעבד. (ה) בקוע או רך [ויש שמצדד להקל ברוך (שה"צ)].

ח. יזהרו שלא להניח את העסה אפלו רגע אחד בלי עסק. ומיד כשנגמרה העסה, יחלקה בלה להמגלגלים. ועל כן יש להשגיח שלא לעשות עסה גדולה רק כפי ערך המגלגלים. ואם נשאר מן העסה בידי המחלק, ילושנה ויעסק בה, שלא תנוח אפלו רגע בלי עסק.

ט. המגלגלים יגלגלו בזריזות, ואל ישהו לעשות את המצה כדמות איזו צורה. וישגיחו שלא יהיו פרוזין מן העסה על הדף. וגם שלא יהא מדבק בידיהם שום עסה. ומיד כשרואין שנדבקה בהן קצת עסה, ירחצו ידיהם היטב.

י. מיד לאחר שנגמרה המצה, ינקבוה בזריזות. ולא יעשו איזה ציור במה שמנקבים, אלא ימהרו בכל מה דאפשר, ומיד יתנוה לתוף התנור. ויזהר מאד שלא ישהה אותה אפלו מעט נגד פי התנור, כי שם תמהר להחמיץ. ועל כן צריכין להדר שזה שהוא מושיט את המצות לאופה יהיה בעל תורה וירא שמים שידקדק בזה.

יא. הירא דבר ה', יזהר שקדם אפית המצות שלו, יסיקו היטב מחדש את התנור ויפזרו את הגחלים על פני כלו, כי מי יודע אם זה אשר אפה קדם לו היה נזהר בכל הזהירות.

דעה

יסוד ושורש העבודה

וּגְדֹל מַעֲלַת סִפּוּר יִצְיָאת מִצְרַיִם בְּלִילָה זֶה וּגְדֹל נַחַת-רוּחַ שְׁעוֹשֵׁינ בְּזֶה הַסִּפּוּר לְהַבְרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ וְיִתְעַלֶּה, מִבְּאֵר בִּזְהַר הַקִּדּוּשׁ, פְּרִשְׁת בֹּא (דף מ:), בְּרַעֲיָא מְהִימָנָא, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ:

מִצְוָה שְׁלֹאֲחַר זֶה לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָ שֶׁל יִצְיָאת מִצְרַיִם, שֶׁהוּא חֹב עַל הָאָדָם לְעוֹלָם לְסַפֵּר בְּשִׁבְחֵי הָאֱלֹהִים. כִּן הֶעֱמִידֵנוּ: כָּל אָדָם הַמִּסְפֵּר בִּיצְיָאת מִצְרַיִם וְשִׁמַּח בַּסִּפּוּר הַהוּא בְּשִׁמְחָה, עֵתִיד הוּא לְשִׁמַּח עִם הַשְׂכִּינָה לְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהִיא שְׂמִיחָה מְכֻלָּצָה, שֶׁזֶּה הוּא אָדָם הַשִּׁמַּח בְּאֲדוֹנָו, וְהַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁמַּח בַּסִּפּוּר הַהוּא. בֵּה בְשִׁעָה מְקַבֵּץ הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת כָּל הַחֲבוּרָה שָׁלוֹ וְאוֹמֵר לָהֶם: לְכוּ וְשִׁמְעוּ הַסִּפּוּר שֶׁל הַשִּׁבְחָ שְׁלֵי שְׂמִיחָתָם בְּנֵי וְשִׁמְחִים בְּגִלְתֵּי. אֲזַי מִתְקַבְּצִים כָּלֶם וּבָאִים וּמִתְחַבְּרִים עִם יִשְׂרָאֵל וְשׁוֹמְעִים סִפּוּר הַשִּׁבְחָ שְׂמִיחִים בְּשִׁמְחַת הַגָּאֻלָּה מְאֻדָּנָם. אֲזַי בָּאִים וּמוֹדִים לְהַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כָּל אֵלֹהֵי הַנִּסִּים וְהַגְבוּרוֹת, וּמוֹדִים לוֹ עַל עִם הַקִּדּוּשׁ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּאֶרֶץ הַשְׂמִיחִים בְּשִׁמְחַת הַגָּאֻלָּה שֶׁל אֲדוֹנָם, אֲזַי

פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָ דִּיצְיָאת מִצְרַיִם, דְּאִיהוּ חִיּוּבָא עַל בְּרַ נֶשׁ לְאַשְׁתַּעֲא בְּהַאי שְׂבִיחָא לְעֵלְמִין. הַכִּי אוֹקִימָנָא: כָּל בְּרַ נֶשׁ דְּאַשְׁתַּעֲי בִיצְיָאת מִצְרַיִם וּבְחִתּוּא סִפּוּר חֲדִי בְּחִדּוּה, זְמִין אִיהוּ לְמַחְדִּי בְּשִׁכְיָנְתָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי, דְּהוּא חֲדוּ מְכֻלָּא, דְּהַאי אִיהוּ בְּרַ נֶשׁ דְּחֲדִי בְּמִרְה, וְקִדְשָׁא בְּרִיד הוּא חֲדִי בְּחִתּוּא סִפּוּר. בֵּה שְׁעֵתָא כְּנֶשׁ קִדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְכָל פְּמִלְיָא דִּילָה וְאוֹמֵר לוֹ: זִילוּ וְשִׁמְעוּ סִפּוּרָא דְשִׁבְחָא דִּילִי דְקָא מְשִׁתְּעוּ בְּנֵי וְחֲדוּן בְּפִרְקָנִי. כְּדִין כְּלָהוּ מִתְבַּנְּשִׁין וְאַתִּין וּמִתְחַבְּרִין בְּחִדּוּה דִּישְׂרָאֵל, וְשִׁמְעִי סִפּוּרָא דְשִׁבְחָא דְקָא חֲדוּן בְּחִדּוּה דְפִרְקָנָא דְמִרְיָהוּן. כְּדִין אֲתִין וְאוֹדִין לָהּ לְקִדְשָׁא בְּרִיד הוּא עַל כָּל אֲנָוִין נִפְסִין וְגִבּוּרִין, וְאוֹדִין לָהּ עַל עֲמָא קִדְשָׁא דְאִית לָהּ בְּאַרְעָא, דְּחֲדוּן בְּחִדּוּה

נתוסף לו כח וגבורה למעלה, וישראל בספור
ההוא נותנים כח לאדונם כמלך שנוסף לו כח
וגבורה בעת שמשבחים גבורתו ומוזים לו
והכל יראים מפניו ועולה כבודו על כלם.
ומשום זה יש לשבח ולספר בספור, כמו
שלמדנו. כעין זה חוב הוא על האדם לספר
תמיד לפני הקדוש ברוך הוא ולפרסם הנס
בכל אלו הנסים שעשה. ואם תאמר: למה הוא
חוב לספר על הנסים, והלא הקדוש ברוך הוא
יודע הכל, כל מה שהיה ויהיה לאחר מכן,
ולמה הפרסום הזה לפניו על מה שהוא עשה
והוא יודע? אלא ודאי צריך האדם לפרסם הנס
ולספר לפניו מכל מה שעשה, משום שאלו
המלים עולות וכל הפמליא של מעלה
מתקבצים ורואים אותם ומוזים לפני הקדוש
ברוך הוא, ועולה כבודו עליהם למעלה
ולמטה.

דפרקנא דמריהון. בדין אתוסף חילא וגבורתא
לעלא, וישראל בההוא ספורא יהבי חילא
למריהון כמלכא דאתוסף חילא וגבורתא כד
משבחין גבורתה ואודן לה וכלהו דחלין קמה
ואסתלק יקרה על פלהו. ובגין כך אית
לשבחא ולאשתעי בספור כמה דאתמר.
בגונא דא חובא איהו על פר נש לאשתעי
תדיר קמי קדשא בריך הוא ולפרסומי נסין
בכל אנון נסין דעבר. ואי תימא: אמאי איהו
חובא, והא קדשא בריך הוא ידע כללא, כל
מה דהוה ויהוי לבתר דנא, אמאי פרסומי דא
קמה על מה דאיהו עבר ואיהו ידע? אלא
ודאי אצטרך פר נש לפרסומי נסא ולאשתעי
קמה בכל מה דאיהו עבר, בגין דאנון מלין
סלקין, וכל פמליא דלעלא מתבנשי וחמן לון
ואודן פלהו לקדשא בריך הוא, ואסתלק יקרה
עליהו עלא ותתא. עד כאן לשונו.

ליקוט מספרים הקדושים

**רצה הקב"ה לערב שמחת הקמת המשכן בשמחת יום
הולדת יצחק אבינו א' ניסן**

ועשו את המשכן בחדוה ובשמחה, ר' שמואל בר נחמן אמר בשלושה חדשים נגמרה מלאכת המשכן וכו' וכדברי ר' שמואל בר נחמני שאמר שנעשה המשכן בג' חדשים, למה לא עמד מיד, אלא מפני שחשב הקב"ה לערב שמחת המשכן בשמחת היום שנולד בו יצחק אבינו, לפי שבאחד בניסן נולד יצחק, אמר הקב"ה הריני מערב שמחתם שמחה בשמחה, והיו ליציני הדור מרגנין ומהרהרין ואומרים להם, נגמרה מלאכת המשכן ואינו עומד מיד, ולא היו יודעים מחשבתו ועצתו של הקב"ה, וע"ז אמר דוד המלך (תהלים צב ה) כי שמחתני ד' בפעלך, במעשי ידיך ארנן, כי שמחתני ד' בפעלך זה אהל מועד, במעשי ידיך ארנן זה בנין ביהמ"ק שיבנה ב"ב, מה גדלו מעשיך ד' מאד עמקו מחשבותיך (שם ו), שהיה חושב לערב שמחה בשמחה, יום שנולד בו יצחק אבינו.

(מדרש תנחומא פר' פיקודי)

בניסן נחשב כל יום כר"ח

החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה וגו' (שמות יב, ב). אבל דרך רמז נוכל לומר דהפסוק רומז החודש הזה לכם ראש חדשים, כלומר החודש כולו הוא ראשי חדשים, כי כל יום ויום הוא כראש חודש, וכמו שכתב הטור סימן תכ"ט בשם מסכת סופרים, דאין מתענין בניסן מפני שבאחד בניסן חוקם המשכן, וי"ב נשיאים הקריבו קרבנם וכו'.

(השל"ה הק')

באחד בניסן נברא העולם - התחדשות העולם

זה הענין למלכי ישראל מניסן מנין (ר"ה ב.), ... שהוא את צאת בני ישראל ממצרים ע"י נסים ונפלאות, מאז נתגלה מלכותו גם בתחתונים, כי בכל שנה כשבא חודש ניסן נתעורר דבר זה, ומתחיל להתחדש ולהאיר המלוכה העליונה כמו שהיה אז.

והשתא יתפרש המשנה באחד בניסן ר"ה למלכים, היינו שמתקלקלת אדנותו ומלכותו ית' סוד מלכות שמים להאיר בזה העולם מחדש, וכאלו היום נברא העולם. דבאמת בניסן נברא העולם בפועל, ולכן בא אז התחדשות לכל דבר שבעולם, והימים הראשונים יפלו ומעתה מתחיל העולם מחדש להתנהג.

ופריך למאי הילכתא, ר"ל מאי נפקא מינה ומה נרויח בזה שמאז הוא התנהגות חדש, א"ר חסדא, היינו המדה של רב חסדא אומרת, לשטרות כדתנן שטרי חוב המוקדמין פסולין, כיון דמניסן נתחדש התנהגות העולם ומה שהיה מקודם עד ניסן הוא נחשב הכל כאפס ותוהו, וא"כ כל השטרי חובות שהיו ח"ו על ישראל, הן הנגזר עליהם מלמעלה על כלל ישראל או על איזה יחיד, והן בעולם התחתון אצל שונאי ישראל אשר נכתב ונחתם בטבעתם להרע נגד זרע ישראל ח"ו, הכל בטל ומבוטל, ואין בהם ממש, כיון דהעולם הוא מעכשיו כמו חדש, ומה שעבר אין, וכל שיש איזה שטר שהוא חוב על איזה איש ישראל, הוא מוקדם מניסן, הכל פסול ובטל כנ"ל.

והמאוחרין, ר"ל השטרות שיצאו על זרע ישראל מר"ח ניסן והלאה, יהיו כשרין, לטובתם, משום שאז הוא את רצון ורחמים גוברים להיות הכל יוצא בשכרות, היינו להיטיב להם ולהשפיע להם כל מיני טובות וישועות (ואצ"ל שלא יענשו על מה שעשו וקלקלו עד ניסן, כי היו אז מעולם התוהו ואין מהראוי לענשם על זה), וכעת באו לכלל עולם התיקון וההתחדשות. ובודאי צריך כל אחד ואחד לתקן כל מה שפגם עד הנה, אבל מעונישים נפטרין, ואדרבה ונהפוך הוא שאז הם ימי רצון ימי גאולה והוא ית' משפיע לזרע ישראל כל מיני ישועות וחסדים טובים, ... והימים הראשונים היו מעולם התוהו, אך מכאן והלאה יתחדש על זרע ישראל בכלל ובפרט כל גזירות טובות ישועות ונחמות אמן.

(אוהב ישראל)

יכול מראש חודש

שעיקר היא ההכנה קודם פסח על המצות הנוהגים בחג הקדוש. וזה הפי' יכול מראש חודש תלמוד לומר ביום ההוא, פי' שההכנה יכול להיות מראש חודש [ואינו בלשון תמיהה], תלמוד לומר ביום ההוא, שילמוד את עצמו שיהיה יכול לומר ביום ההוא לספר יציאת מצרים וכל המצות הנוהגים בלילה זאת, צריך הכנה על זה מראש חודש כנ"ל.

(תפארת שלמה (מועדים) - שבת הגדול)

כל החודש תלוי בראש חודש

א"י ראשון הוא לכם לחדשי השנה (שמות יב, ב). דהנה איתא בשל"ה הקדוש על החודש הזה לכם ראש חדשים דכל החודש כולו נקרא ר"ח ע"ש. וזהו ראשון הוא לכם לחדשי השנה, פי' שלא יעלה על לב איש לומר שזהו דווקא בחודש ניסן, אלא אפי' בשאר חדשים הוא כן, שאם היום ר"ח אצלו כתיקונו אזי גם שאר החודש נק' ראש חודש דגופא בתר רישא גריר, אך החודש ניסן הוא ראשון לכל החדשים בדבר זה.

וע"כ הוא ראוי ונכון לאיש המשכיל לראות ולהשגיח על עצמו שהיום הר"ח יהי' אצלו כתיקונה בעבודת השי"ת, ואזי יהי' נכון לבו בטוח בכל החודש כולו ואפי' אם שעה אחת ביום ר"ח כתיקונה, אזי יהי' בוודאי אצלו כל החודש בבחי' ר"ח, וכן הוא בר"ה, וכן הוא בכל הראשים העיקר תלוי בהתחלה ובהשכמה.

(אהבת שלום - קאסוב)

באחד בניסן ר"ה למלכים ולשרים ולשלמונים

איתא בדגל מחנה אפרים וז"ל: כמו ששמעתי מא"א זקני [בעש"ט] נ"ע זצ"ל שאמר פ"א בחודש ניסן להרב המגיד המפורסם מטורטשין, עתה העת שצריכין להתפלל, כי באחד בניסן רה"ש למלכים ואז נתמנו בו כל השרים ושלמונים שבעולם, ולע"ע נתמנה שרים לא טובים ועתה העת להתפלל. ע"כ שמעתי מפיו הק'.

("ארץ החיים" ע' קכ"ח)

ראש השנה למלכים ולמלאכים

ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש (שמות יט, ו). נראה לפרש על דרך ששמעתי שהריב"ש הקדוש אמר כשהגיע ר"ח ניסן שהוא ראש השנה למלכים, והושיב כל מלאך על כנו, וכשראה מלאך אחד שלא ישר בעיניו היה ממנה אחר תחתיו. וזהו פירוש הפסוק ואתם תהיו לי ממלכת כהנים, ר"ל שאתם תמנו ותמליכו כל המלאכים המשרתים אותי לכל הישר בעיניכם.

(עבודת ישראל - לשבועות)

להמליך הקב"ה מניסן ועד שבועות

באחד בניסן ראש השנה למלכים (ר"ה ב.). רצ"ל שתמליכו את הקב"ה על כל העולם, נראה הרמז בזה, שמאחד בניסן עד עשרה בו צריך לקבל עליו קדושה מאדנות מאות י' של השם אדנ"י, ומעשרה עד ערב פסח ד' ימים, צריך לקבל עליו קדושה מאות ד' של השם הקדוש אדנ"י, ובשבועות נתגלה הפלא עליון, והוא נגד א' של שם הקדוש אדנ"י, ובזה ממליך עליו את הקב"ה שהוא אדון כל מאחד בניסן עד שבועות. (עבודת ישראל - קאזניץ)

באחד בניסן ר"ה למלכים - למלכות השי"ת

בר"ח ניסן ר"ה למלכים שהיא בחינת מלכות, וזה החדש הזה לכ"ם אותיות מל"ך שבחדש ניסן נתחדש מדת מלכותו ית' בעולם, וצריך האדם לחדש רוחו בקרבו ויקבל עליו עול מלכות שמים מחדש.

וכמו שמחדשים כל הכלים בליבון והגעלה, שכלים שתשמישן באז מלבנים אתם באש, ושתשמישן בצונן מטבילים במים. כמו"כ האדם שהי' דרכו בכל ימי השנה להבעיר עצמו באשיות יצרו ר"ל, צריך לשוב בתשובה קודם פסח, וילבן עצמו באש, היינו שידבר דיבורי תורה ותפלה באשיות והתלהבות בבחינת ודברות קדשך בלהבות אש, שבעת שמדבר דברי קודש יתלהב לבו בקרבו כיקוד אש לדביקת השי"ת, ובזה ילבן ויזכך עצמו מכל האשיות זרות שמצד היצה"ר.

וכלים שתשמישן בצונן הוא האדם שהי' דרכו בכל ימי השנה לשמש בצונן שהוא בחינת קרירות מעבודת השי"ת צריך קודם פסח טבילה במים היא הטהרה במי

מקוה, וכמו שמגררין הכתלים שלא ימצא שום משהו חמץ, כמו"כ צריך האדם לגרר ולשבר היטב גופו וחומרו ולזכך אותו מכל התאוות גשמיות והחומריות.

(מגן אברהם)

מר"ח ניסן עד י', כעשרת ימי תשובה

ולזה הוא הזמן מעתה ומעכשיו, כי באמת בתשרי עתידין להגאל כי מעשינו הטובים יגרמו באשר שמראש השנה ועד יוה"כ הוא עשרה ימים עוסקים בתשובה ואח"כ חד' ימים עוסקים במצות רבות. כמו כן מר"ח ניסן עד היום הזה יו"ד ימים צריכין להיות ג"כ בקדושה ובטהרה, ומהיום והלאה בד' ימים הבאים לתקן ולבדוק מכל חמץ ושאר הרומזים על היצה"ר ולעשות תשובה מאהבה. כי בתשרי הוא עושה רק תשובה מיראה, כי אימת מות עליו כי הבריות בו יפקדו לחיים, ונשאר רושם החטא השוגג, ע"ד הגמרא (יומא פו:) מיראה זדונות נעשה כשגגות, אבל בימים האלה צריכים לעשות תשובה מאהבה ולא נשאר כלום ונעשים זכיות. וזהו (הושע יד, ב) שובה ישראל עד ה' אלהיך כי כשל"ת בעונך, ונשאר השוגג, לאפוקי עכשיו נעשים זכיות, וזהו שכתב מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתך (ישעיה מד, כב) אפילו השוגגים שנשארו מתשרי, מש"ז כתיב מחיתי לשעבר, אבל שובה אלי כי גאלתיך כו' אף השוגג הנשאר שם נעשה.

(דברי שמואל)

לעתיד יתחילו המלואים בר"ח ניסן

באחד בניסן יתחילו להקריב מלואים לעתיד במהרה בימינו, לכן המצפים לישועה ראוי להם לעשות זכר לדבר, ולקרות גם כן אותה פרשה בנביא יחזקאל (סי' מג) מן ויאמר אלי בן אדם וגו' אלה חוקות המזבח, עד והוצאתי אתכם נאם ה' אלקים, אחר כן קורא עוד שם (סי' מה) מן כה אמר ה' בראשון באחד לחודש, עד וכפרתם את הבית, ושתי פרשיות הללו ראויים לאמרם מראש חודש עד ז' בו בכלל, אכן פרשה ראשונה יאמר גם ביום ח', ויאמר אחריהם לשון בקשה שיראנו השי"ת בנחמה ובעבודה בב"א.

(סידור היעב"ץ)

צריך להפריש צדקה בר"ח ניסן

צריך להפריש ביום ר"ח ניסן לצדקה, יג פרוטות כסף לצדקה, כמנין אח"ד וכמניין אהבה, כמו שהיו מפרישין התרומה בלשכה, כמו שאמרו חז"ל (ר"ה ז). חדש והבא מתרומה חדשה, כדי לעורר החסדים והאחדות והאהבה, שיגאלו רחמיו יתברך, לעורר גאולתנו ופדות נפשינו, במהרה בימינו בעגלא ובזמן קריב, כן יהי רצון.

(מעשה הצדקה - בסוף ספר ימי דוד)

ימי הקרבת הנשיאים

נלע"ד מנהג טוב לקרות בכל יום ויום פרשת הנשיא של זה היום, כי כל נשיא ונשיא היה לו סודות גדולות אשר המשיכו שפע הרוחניות כל אחד לשבטו כל ימי עולם. ולא לחנם כתבה התורה כל שבט ושבט ופרטה הקרבן, אך על פי שכולם היו שוות, והיה מהראוי לומר בדרך קצרה "וכן זה הנשיא הקריב, וכן זה הנשיא הקריב כן", אלא לכל אחד היה לו סודות מיוחדות וכו'. ובקריאת הפרשה הוא מעורר קדושת היום.

(של"ה הקדוש - מסכת פסחים, נר מצוה, ו)

משנכנסו ימי ניסן הם ימי שמחה

משנכנסו ימי ניסן הם ימי שמחה של גאולה, ולכן אמרו במסכת סופרים, שאין אומרים תחינות בימי ניסן, לפי שהשנים עשר נשיאים הקריבו קרבנם בשנים עשר ימים הראשונים, ובם נגאלו ישראל ובם עתידין ליגאל.

(מנורת המאור - כלל ד' ח"ד פ"ה)

לקרות הנשיאים בכל יום

נכון מאוד לקיים דברי פה קדוש מוהר"ר ישעי' סג"ל זצ"ל (השל"ה הק) לקרות מן ר"ח דבר יום ביומי נשיא אחד מי"ב נשיאים וכו'. ואחר שיקרא בכל יום נשיא של אותו היום יאמר תפלה קצרה זו, יהי רצון מלפניך וכו'.

(יסוד יוסף)

צדקה ותפילה בקריאת הנשיאים

והנה בחודש תשרי חיוב זה מוטל עלינו שאנו הולכים בכל ערב ראש השנה וערב יום הכיפורים על הקברים להתפלל ונותנין צדקה עבור החיים ועבור שוכני עפר וכו', אבל אין המנהג בניסן לילך על בית החיים להתפלל על הקברים ולומר תחנונים כמו בשאר ימים כדי שיהיה החודש ניסן כולו קדש וכו'. ועל כן נכון מאוד לקיים דברי פה קדוש מוהר"ר ישעיהו סג"ל בעל ספר "שני לוחות הברית" לקרות מיום ר"ח ניסן דבר יום ביומו נשיא אחד מי"ב נשיאים של חנוכה המזבח הכתובה בפ' נשא, ואחר שיקרא בכל יום נשיא של אותו היום יאמר תפלה קצרה, "יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שתאיר היום בחסדך הגדול על נשמתין קדישין דמתחדשין כצפרים ומצפצפים בשכחין ומצלאין על עמא קדישא ישראל, רבוננו של עולם תכנים ותעייל הנך צפרים קדישין לאתר קדישא דאיתמר עליהו עין לא ראתה אלהים זולתך, יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שבאם אני עבדך וכו'". וכה יאמר דבר יום ביומו והוא מנהג כשר וישר ונכון הוא.

ובהיות כי הצדקה היא תבלין לכל התפלות, שכמו שהתבלין הוא טוב לכל מאכל להמתיק את המאכל כך הצדקה הוא טוב קודם התפלה שאדם מתפלל על נשמות קדושות וכו', על כן קודם שיתחיל לקרות פר' הנשיא שבכל יום ויום מן ר"ח ניסן ואילך עד יום י"ב בניסן יתן או ידור איזה דבר כפי השגת ידו לצדקה, ובצדקה זו הוא מזכה כל אותו השבט.

(קב הישר - פרק פח)

יקראו שנים מקרא וא' תרגום

מנהגי בר"ח ניסן קודם אמירת ויהי ביום כלות משה (במדבר ז, א), לומר בפרשת פקודי מפסוק וידבר וגו' ביום החודש הראשון באחד לחודש תקים וגו' (שמות מ, ב) עד סוף הסדרה, ואח"כ ויהי ביום כלות משה וגו'. וכמדומה לי שאבא מארי ז"ל (הרה"ק רבי ברוך מרדכי מקודנוב זי"ע) היה אומר פרשת הנשיאים בכל יום שנים מקרא ואחד תרגום.

(משמרת שלום קודינוב)

להוציא ס"ת לקריאת הנשיא

והנה יש מקומות מוציאים ספר תורה לקרות בו הנשיא, ויש מפקפקין במנהג הזה, דמשמע בירושלמי (ברכות ז.) דאין לקרות בס"ת בציבור בלא ברכה, עיין שו"ת מהרש"ם ח"א סי' קע"ד. אך ראיתי שני גדולי הדור שנהגו כן להוציא הס"ת לקריאת הנשיא, ה"ה מרן הגה"ק מו"ר חיים הלאברשטאם מצאנז, ואדמו"ר הגה"ק מו"ה יקותיאל יהודה טייטלבוים מסיגעט זי"ע (בעל ייטב לב), ובוודאי גם רבותיהם היו נהיגי כן. ועי' בס' שערי אפרים על קרה"ת (שער ח' דין טו ודין כט ודין לט) שפסק שם לקרות בס"ת בלא ברכה ע"ש.

(ליקוטי מהרי"ח)

יסדו הרה"ק רמ"מ מרימנוב זי"ע

אמר הרה"ק רבי איציקל מפשעווארסק זצ"ל: שקריאת הנשיאים בחודש ניסן, וקריאת סדר הקרבנות ביום י"ג מידות, וקריאת משנה תורה בליל הושענא רבה, שנהגו לקרותם מתוך ספר תורה, יסדו הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זצ"ל (הגש"פ ד"ח - צאנז)

אין לומר שאם אני משבט פלוני

נכון לומר פרשת הנשיא דבר יום ביומו ואחריו התפילה, רק לא יאמר שאם אני עבדך משבט וכו', אלא יאמר נוסח זה, יהי רצון מלפניך יא"א שיהא חשוב ומרוצה קריאתינו בתורה סדר קרבן נשיא פלוני משבט פלוני החתום וכו'.

(עבודת הקודש - חיד"א)

י"ב ימים הראשונים נגד חדשי השנה

ביום החדש הראשון באחד לחדש (שמות מ, ב). הול"ל בקיצור באחד לחדש הראשון. והנראה עפ"י מה שקבלנו דאותן הי"ב ימים הראשונים דניסן ימי הקרבת הנשיאים המה כח כללי לי"ב חדשי השנה כל יום רומז לחודש שלם, כן שמענו מכבוד אדמו"ר הרב הק' מהרמ"מ (מרימינוב) זצ"ל, וזכי הראות יכולין להתבונן בכל יום איזה מאורעות יהי' בחודש אשר הוא נגד היום ההוא.

וכבוד אדמו"ר הרב הק' מהריע"צ (מלוכלין) הי' כותב ברוח קדשו בכל יום מה יהי' בכל חדש, כנודע הדבר בפרסום לחבורתינו קודש, ובאותו השנה שנתבקש

בישיבה של מעלה בחדש מנחם אב (תשעה באב תקע"ה לפ"ק) לא כתב רק עד מנחם, והענין הוא בפרסום, וא"כ לפי"ז יום הראשון, הוא נגד כל החודש הראשון, וז"ש ביום החדש הראשון, רצ"ל באותו יום שהוא נגד החדש הראשון, היינו באחד לחודש נ"ל.

(אגרא דכלה)

ומזה סמך גדול למה שהובא באגרא דכלה פ' פקודי דקבלה בידינו מרבוה"ק, דבאותן י"ב ימים הראשונים דניסן ימי הקרבת הנשיאים, הנה כח כללי לי"ב חדשי השנה וכו'. ונ"ל בלתי ספק דמקור לקבלה זו הוא במדרש פר' נשא (פי"ג) דהיה מסורת בידם מן יעקב אבינו, כל המאורעות של שנות העתידים בכללותיהם ובפרטותיהן עד ימות המשיח, הכל נכללו בימי הנשיאים הללו, והקרבתם שהקריבו אז, הקריבו כל אחד ואחד על תיקון המאורעות הללו. ובכל שנה ושנה מתעוררים התקונים הללו בכל יום ויום מימי הנשיאים הללו, כל יום נגד חודש שלו, ויסוד הקבלה הנ"ל הוא בהררי קודש ממדרש הנ"ל, הוא אמת וברור לדעתי.

(שו"ת משנה שכיר - טייכטאל)

פרנסת כל השנה תלי בימי הנשיאים

ראשון הוא לכם לחודשי השנה (שמות יב, ב) ידוע אשר שנים עשר נשיאים שהקריבו בי"ב ימי ניסן, כל יום מהי"ב ימים מרומז לחודש אחר מהי"ב חודשי השנה, ונידונין על הפרנסה והכנת מזון לכל בריותיו בכל יום מהי"ב ימים על חודש אחד, דהיינו יום ראשון מורה על חודש ניסן ויום שני על חודש אייר וכו'.

וז"ש ראשון הוא לכם, דהנה עניני אכילה מכונה בדברי חכמים בשם לכם, כמרגלא בדברי חז"ל (פסחים סח:): חציו לה' וחציו לכם, וז"ש ראשון הוא לכם, החודש הזה הוא לכם על עניני פרנסה, לחודשי השנה, שהיינו שבו מרומז כל חודשי השנה בכל יום חודש אחר, וזה גם מהתפילות בחודש הזה, ועפ"י גמרא (תענית ח:): שהיה שני דברים לבקש עליהן רחמים ובקשו על המזון, דכי יהיב רחמנא שובעא, לחיי הוא דיהיב.

(יודע בינה - לאנצוט)

קריאת שם הנוֹלָד בשם הנשיא

שלמים וכן רבים נהגו לקרוא את בניהם לפי העניין המצויין שאירע ביום מילתם, כגון יום טוב, אם הוא במועד, מנחם אם בט' באב, ובפורים מרדכי, עיין בתשב"ץ ח"ג סי' ח. ובימי הנשיאים מוסיפים על שמות שחשבו לקרותם ג"כ בשם הנשיא של אותו היום, וכן בשבת יוסיפו שבת וכו'.

(זכר דוד - ראב"ד איטליה)

ללמוד בימי הנשיאים מסכת הוריות

דרכי ללמוד מסכת הוריות בימי הנשיאים (חודש ניסן). כי בעת בואי לכאן שמעתי מזקני תלמידי חכמים, שבעיר פרסבורג היה מנהג בין הלומדים ללמוד מסכת הוריות בימי הנשיאים, ויש בו י"ב דפים דומיא דימי הנשיאים דף ליום. והטעם ללימוד לא יכלו להגיד לי, רק כי כן היה המנהג עוד מימי קדם, ואני ביררתי לי טעם לזה, כי בדף ו' ע"ב איתא, תניא שלמה עשה ז' ימים ימי חנוכה ומה ראה משה לעשות שנים עשר ימי חנוכה, כדי לחלוק כבוד לנשיאים, עכ"ל הש"ס.

ויען כי במסכת הוריות מבואר שצריך לחלוק כבוד לנשיאים, ושעל כן קבע משה רבינו י"ב יום לחנוכה, על כן בימים הללו שקורין פרשת נשיאים שהיה בימי ניסן י"ב יום, לומדים מסכת הנ"ל, כדי לידע ולהודיע שעל מה ולמה היו ימי החנוכה הי"ב יום, כדי לחלוק כבוד להם, ושגם אנו יהיו נוהגים כבוד לימים אלו, שלכל אחד ואחד מימים הללו יש לו סוד גדול כמבואר בשל"ה וכו'.

(שו"ת משנה שכיר)

לעתיד יתחנך הביהמ"ק במ"ח יום

בחנוך המשכן עשו י"ב ימים, יום אחד לכל שבט, ואמנם עולה גולה שכבר גלו לחו"ל ועלו לא"י, וחד מנייהו כתרי מינן, כד אזיל להתם בתרי מנייהו (כתובות עה.), נמצא אחד העולה מחו"ל לארץ ישראל נחשב לד', ונמצא יהודה ובנימין ששבו עם עזרא הסופר נחשבים לשמונה, על כן עשו ח' ימים, ולעתיד לבוא י"ב שבטים, לכל אחד ד' ימים [שהם] מ"ח יום, הוא מראש חודש ניסן עד ח"י אייר, שהוא ל"ג בעומר.

(דרשות חת"ס - חנוכה סו.)

החדש הזה לכם ראש חדשים בדווקא

"וטעם החדש הזה לכם ראש חדשים, שימנו אותו ישראל חודש הראשון, וממנו ימנו כל החדשים שני ושלישי עד תשלום השנה בשנים עשר חודש, כדי שיהיה זה זיכרון בנס הגדול, כי בכל עת שנזכיר החודשים יהיה הנס נזכר, ועל כן אין לחודשים שם בתורה, אלא יאמר בחודש השלישי (להלן יט, א), ואומר ויהי בשנה השנית בחודש השני נעלה הענן (במדבר י, יא), ובחודש השביעי באחד לחודש וגו' (שם כט, א) ... וכמו שתהיה הזכירה ביום השבת במנותינו ממנו אחד בשבת ושני בשבת, כאשר אפרש, כך הזכירה ביציאת מצרים במנותינו החודש הראשון והחודש השני והשלישי לגאולתנו, שאין המניין הזה לשנה, שהרי תחילת שנותינו מתשרי ... אם כן כשנקרא לחודש ניסן ראשון ולתשרי שביעי, פתרונו ראשון לגאולה ושביעי אליה. וזה טעם ראשון הוא לכם, שאיננו ראשון בשנה, אבל הוא ראשון לכם, שנקרא לו לזיכרון גאולתינו..."

(רמב"ן פר' בא)

ב'קיצור שולחן ערוך' סימן ס"ב נמצאת הגהה [ב'לחם הפנים'] שם העיר בהלכות משא ומתן "להיות שכעת כל השטרות והקאנטראקטין [=חוזים] ומכתבים כותבין את החודש בלשון רוסיא, צריך לכתוב דווקא את שם החודש בשמו ממש בלשון המדינה, אבל אסור להזכירו ברמז כמו שכותבין 8/8 הכוונה יום שמיני בחודש שמיני, כי אפילו על חודש אייר שהוא חודש שמיני לראש השנה שלנו אסור לנו לקרותו חודש שמיני כי מניין החודשים אנו מצווין למנותן על יציאת מצרים ולא על סדר השנה, כמו שכתב הרמב"ן ז"ל בפרשת בא..."

בספר "קריינא דאגרתא" - בו נאספו איגרותיו של הגאון הסטייפלער זצוק"ל [חלק א', שמ"ה] מתוך מכתב תשובה שכתבה ביתו בשמו ללשכה המרכזית לסטיסטיקה (בשנת תשכ"ז): "אבא הרב יעקב קניבסקי ביקש אותי שאכתוב לכבוד: הרב לא מכיר ולא רוצה להכיר בתאריך מניין השנה של הגויים רק בשנה ותאריך של היהודים".

קריאת סדר קרבנות הנשיאים

- ג. אין אומרים תחנון, ואין נופלין על פניהם בכל חודש ניסן, אבל למנצח ואל ארך אפים אומרים חוץ מער"פ, וי"א שגם למנצח אין אומרים בכל החודש.
- ד. אין אומרים היהי רצון שאחר קריאת התורה בחול, משום שהוא כמו תחינה.
- ה. נוהגין מראש חודש ניסן ואילך לקרוא בכל יום פרשת הנשיא שהקריב בכל יום, יש נוהגין לקרות מתוך הספר תורה, ויש אומרים רק מתוך החומש או הסידור. המנהג שביום הראשון מתחילין מברכת כהנים. וי"א שהמנהג להתחיל מויהי ביום כלות משה.
- ו. ביום י"ג קורין או אומרים פרשת בהעלותך עד כן עשה את המנורה שהוא נגד שבטו של לוי, והנוהגין לקרות מתוך ס"ת, יש נוהגין לקרות גם פרשת בהעלותך ביום י"ב בניסן, ויש נוהגין לקרות פרשת בהעלותך ביום י"ג בס"ת. ויתן צדקה קודם קריאת הנשיא עבור הנשמות.
- ז. אחר קריאת הנשיא אומרים היה"ר הנדפס בסידורים, וגם כהנים ולויים אומרים היה"ר, וי"א שאין כהנים ולויים אומרים הקטע "שבאם אני עבדך משבט פלוני", רק יאמרו בזכות שקראתי וכו'. וי"א שאין לומר קטע שאם אני עבדך משבט פלוני, ובשבת תלוי במנהג.

קרבן נחשון בן עמינדב

יום ראשון בשבת היה וראשון לחודש ניסן היה. והיה מסורת ביד שבט יהודה חכמיהם וגדוליהם מן יעקב אבינו כל מה שעתיד ליארע לכל שבט ועד ימות המשיח, וכן היה ביד כל שבט ושבט מסורת כל מה שיארע לו עד ימות המשיח מן יעקב אביהם. התחיל נחשון והקריב על סדר האבות ושלשלת המלוכה, לפי שיעקב אבינו המליכו על אחיו כדכתיב יהודה אתה יודוך אחיך, ורמז בהקרכת הקרבנות את כל עניני המלכות עד ימות המשיח, ובכל פרט מהקרבן רמז לענין אחר בענין המלכות (מדרש רבה).

וַיְהִי בַּיּוֹם בָּלוֹת מֹשֶׁה לְהַקִּים אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיִּמָּשַׁח אֹתוֹ וַיִּקְדָּשׁ אֹתוֹ
וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וַיִּמָּשְׁחֵם וַיִּקְדָּשׁ אֹתָם:
וַיִּקְרִיבוּ נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁי בֵּית אֲבֹתָם הֵם נְשִׂאֵי הַמִּטָּה הֵם הָעֹמְדִים
עַל־הַפָּקָדִים: וַיָּבִיאוּ אֶת־קֶרְבָּנָם לִפְנֵי יְיָ שְׁש־עֶגְלֹת צֹב וּשְׁנֵי עֶשֶׂר בָּקָר
עֶגְלֹה עַל־שְׁנֵי הַנְּשִׂאִים וְשׁוֹר לְאֶחָד וַיִּקְרִיבוּ אוֹתָם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ: וַיֹּאמֶר
יְיָ אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: קַח מֵאֹתָם וְהָיוּ לְעֹבֹד אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְנִתְּנָה
אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם אִישׁ כְּפִי עֲבֹדָתוֹ: וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הָעֶגְלֹת וְאֶת־הַבָּקָר
וַיִּתֵּן אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם: אֵת | שְׁתֵּי הָעֶגְלֹת וְאֵת אַרְבַּעַת הַבָּקָר נָתַן
לְבְנֵי גֵרְשׁוֹן כְּפִי עֲבֹדָתָם: וְאֵת | אַרְבַּע הָעֶגְלֹת וְאֵת שְׁמֹנֶת הַבָּקָר נָתַן
לְבְנֵי מְרָרִי כְּפִי עֲבֹדָתָם בִּיד אִיתָמָר בֶּן־אֶחָדָן הַכֹּהֵן: וְלְבְנֵי קָהָת לֹא
נָתַן כִּי־עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ עָלֵהֶם בַּבֵּתָף יִשָּׂאוּ: וַיִּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים אֵת חֲנֻכַּת
הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם הַמִּשָּׁח אֹתוֹ וַיִּקְרִיבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת־קֶרְבָּנָם לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ:
וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל־מֹשֶׁה נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם נְשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם וַיִּקְרִיבוּ אֶת־קֶרְבָּנָם
לְחֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ: וַיְהִי הַמִּקְרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת־קֶרְבָּנוֹ נְחֹשָׁן
בֶּן־עַמִּינַדָב לְמִטָּה יְהוּדָה: וְקֶרְבָּנוֹ קַעֲרַת־כֶּסֶף אַחַת שְׁלֹשִׁים וּמֵאָה
מִשְׁקָלָהּ מִזְרֵק אֶחָד כֶּסֶף שִׁבְעִים שָׁקֶל בְּשָׁקֶל הַקֹּדֶשׁ שְׁנֵיהֶם | מְלֵאִים
סֶלֶת בָּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לְמִנְחָה: כֹּה אַחַת עֲשָׂרָה זָהָב מְלֵאָה קַמֶּרֶת: פָּר

חֶק לְנִסּוֹן

סדר קריאת קרבנות הנשיאים

א' ניסן

אֶחָד בֶּן־בְּקָר אֵיל אֶחָד בְּכֶשֶׁ־אֶחָד בֶּן־שְׁנָתוֹ לְעֹלָה: שְׁעִיר־עִזִּים אֶחָד
לְחַטָּאת: וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים בְּקָר שְׁנַיִם אֵילִם חֲמִשָּׁה עֲתוּדִים חֲמִשָּׁה
בְּכֶשֶׁים בְּנֵי־שָׁנָה חֲמִשָּׁה זֶה קָרְבַּן נִחְשׁוֹן בֶּן־עַמִּינָדָב:

ואחר אמירת פרשת הנשיאים יאמר:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתַּאֲיֵר הַיּוֹם בְּחֶסֶדְךָ הַגָּדוֹל עַל נִשְׁמָתֵינוּ
קַדִּישֵׁינוּ דְּמִתְחַדְשֵׁינוּ בְּצַפְרִים וּמִצְפָּצִפִּין בְּשִׁבְחֵינוּ וּמִצְלָאֵינוּ עַל עַמָּא קַדִּישָׁא יִשְׂרָאֵל.
רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, תְּכַנֵּים וּתְעִיל הַנֶּךְ צִיפְרָא קַדִּישָׁא לְאַתֵּר קַדִּישָׁא דְּאַתְמָר עֲלֵיהּ עֵין
לֹא רֵאתָה אֱלֹהִים זֹלָתְךָ. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁבָאֵם אֲנִי עֲבָדְךָ
מִשְׁבֵּט (יְהוּדָה) שְׁקָרָאֲתִי בְּתוֹרָתְךָ פְּרָשָׁה שֶׁל הַנְּשִׂיא הַיּוֹם, אֲזִי יֵאִירוּ נָא עָלַי כָּל גִּיצוּצֵינוּ
קַדִּישֵׁינוּ וְכָל הָאֻרוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת הַכְּלוּלוֹת בְּקִדְשָׁתָא זֶה הַשְּׁבֵט, וְאַתְּיָה מְלָכָשׁ בְּקִדְשָׁתָא זֶה
הַשְּׁבֵט לְהַבִּין וּלְהַשְׁכִּיל בְּתוֹרָתְךָ וּבִירְאָתְךָ לַעֲשׂוֹת רָצוֹנְךָ כָּל יְמֵי חַיֵּי אֲנִי וְזֵרְעִי וְזֵרְעֵי
זֵרְעִי מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

ברכת האילנות

- א. בימי ניסן כשרואה אילני מאכל שמוציאים פרח, מברך בא"י אמ"ה שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות ליהנות בהם בני אדם.
- ב. הזמן שמברכים הברכה הוא לברך בימי ניסן, ובשעת הדחק יכולים לברך גם בחודש אייר, בתנאי שיראו את האילנות פורחים ועדיין לא גדלו פירותיהם, ויש אומרים שיכולים לברך בחודש אדר אם רואים האילנות פורחים.
- ג. כשהשנה מעוברת ואפשר שלא ישאר פרחים עד ניסן, לכו"ע יש לברך באדר.
- ד. יום א' דר"ח אייר ג"כ נכלל בניסן.
- ה. י"א שיכולים לברך עד ניסן דתקופת החמה, והוא בערך עד אמצע חודש אייר.
- ו. גם הנשים יברכו ברכת האילנות בחודש ניסן.
- ז. יכולין לברך ברכת האילנות בשבת ויו"ט.
- ח. נוהגין לברך ברכת האילנות אפילו על אילנות הנטועות בחצר ביתו, וא"צ לילך בגנים חוץ לעיר.

ט. לכתחילה יברך כשרואה אותם בפעם ראשונה, אך אינו מעכב ויכול לברך גם אח"כ במשך כל החודש.

י. ימהר לקיימה תיכף בימים ראשונים של ניסן, כי זריזין מקדימין למצות.

יא. לכתחילה ישתדל לברך על ראיית שתי אילנות רבים שתיים, ומדינא יכול לברך על ראית אילן אחד בלבד.

יב. אינו מברך אלא פעם אחת בשנה.

יג. אין לברך על אילנות המורכבים מין בשאינו מינו, דהואיל וקיומם נגד רצון הבורא אין לברך ולהודות להשי"ת על כך.

יד. יש משתדלים לברך עכ"פ בעשרה.

טו. קודם שמברך יהיה ידיו נקיות והמקום נקי, דאל"ה יצא שכרו בהפסדו.

טז. יש לחנך גם קטנים לברך ברכה זו.

יז. באוסטרליה שזמן פריחת אילנות בחודש אלול ותשרי, יכול לברך אז.

מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַיהוָה אֱלֹהִים הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד וְעֹז: הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד
שְׁמוֹ הַשְׁתַּחֲוּוּ לַיהוָה בְּהִדְרַת קִדְשׁ: קוֹל יְיָ עַל הַמַּיִם אֵל הַכְּבוֹד
הַרְעִים יְיָ עַל מַיִם רַבִּים: קוֹל יְיָ בִּפְתָּח קוֹל יְיָ בְּהִדְרָה: קוֹל יְיָ שֹׁמֵר
אֲרָזִים וַיִּשְׁפֹּר יְיָ אֶת אֲרָזֵי הַלְּבָנוֹן: וַיִּרְקִידֵם כָּמוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן וַשְּׂרִיזוֹן
כָּמוֹ בֶּן רְאֵמִים: קוֹל יְיָ חֲצֹב לְהַבֹּת אֵשׁ: קוֹל יְיָ יַחֲלִי מִדְּבַר יַחֲלִי
יְיָ מִדְּבַר קִדְשׁ: קוֹל יְיָ יַחֲלִל אֵילֹת וַיַּחֲשֵׁף יַעֲרֹת וּבְהִיכֵלוּ כָּלוּ אִמֹר

חק לניסן

א' ניסן

סדר ברכת האילנות

כבוד: יי למבול יֵשֶׁב וַיֵּשֶׁב יי מֶלֶךְ לְעוֹלָם: יי עוֹ לְעַמּוֹ יִתֵּן יי יְבָרֵךְ
אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. בָּשׁוּב יי אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן חִינּוּ בְּחֻלְמִים: אֲזִי יִמְלֹא
שְׁחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה. אֲזִי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְדִּיל יי לַעֲשׂוֹת עִם
אֱלֹהִים: הַגְדִּיל יי לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ. חִינּוּ שְׂמִיחִים: שׁוּבָה יי אֶת שְׁבִיתֵנוּ
בְּאִפְקִים בְּנִגְבִּי: הוֹדְעִים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ: הָלוֹךְ יֵלֶךְ וּבָכָה נִשָּׂא
מִשָּׁךְ הַזֶּרַע. בֹּא יְבֹא בְּרִנָּה. נִשָּׂא אֱלֻמָּתֵינוּ:

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יי מִן הַשָּׁמַיִם, הַלְלוּהוּ בְּמִרוֹמִים: הַלְלוּהוּ כָּל
מַלְאָכָיו, הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָיו: הַלְלוּהוּ שְׁמֵשׁ וַיֵּרָח, הַלְלוּהוּ
כָּל בּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וְחַמִּים אֲשֶׁר מַעַל הַשָּׁמַיִם: יִהְלְלוּ
אֶת שֵׁם יי, כִּי הוּא צוּה וְנִבְרָאוּ: וַיַּעֲמִידֵם לְעַד לְעוֹלָם, חָק נָתַן וְלֹא
יַעֲבֹר: הַלְלוּ אֶת יי מִן הָאָרֶץ, תַּנְיִינִים וְכָל תַּחֲמוֹת: אֵשׁ וּבָרָה, שָׁלֵג
וְקִיטוֹר, רוּחַ סַעֲרָה עֹשֶׂה דְבָרוֹ: הַהָרִים וְכָל גְּבְעוֹת, עֵץ פְּרִי וְכָל
אֲרָזִים: תַּחֲיָה וְכָל בְּהֵמָה, רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר בְּנֶף: מַלְכֵי אֶרֶץ וְכָל לְאֻמִּים,
שָׂרִים וְכָל שְׂפָטֵי אֶרֶץ: בַּחֲוָרִים וְגַם בְּתוֹלוֹת, וְקִנִּים עִם נְעָרִים: יִהְלְלוּ
אֶת שֵׁם יי כִּי נִשְׁגָּב שָׁמַיִם לְבָדוֹ, הוֹדוּ עַל אֶרֶץ וּשְׁמַיִם: וַיֵּרֶם קֶרֶן
לְעַמּוֹ תַּהֲלֶה לְכָל חֲסִידָיו, לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קְרוֹבּוֹ, הַלְלוּיָהּ:

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁלֹא חִסַּר
בְּעוֹלָמּוֹ כְּלוּם, וּבָרָא בּוֹ בְּרִיּוֹת טוֹבוֹת וְאֵילָנוֹת
טוֹבוֹת לִיהֲנוֹת בָּהֶם בְּנֵי אָדָם:

חק לניסן

סדר ברכת האילנות

א' ניסן

יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאַלְקֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ
וְתַטְעֵנוּ בְּגִבּוֹלֵנוּ, וְשֵׁם נְקִיִּים מִצּוֹת תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת וְכָל מִצְוֹת
הַתְּלוּיֹת בָּאָרֶץ אֲשֶׁר הִנַּחְתָּ לְאַבוֹתֵינוּ הִיא אֶרֶץ זָבֹת חֶלֶב וְדָבָשׁ,
אֶרֶץ נְחָלִי מִים, עֵינֹת וְתַהוֹמוֹת יוֹצְאִים בְּבִקְעָה וּבְהָר, אֶרֶץ חֹמָה
וּשְׁעוֹרָה וְגִפֶּן וְתַאֲנָה וְרִמּוֹן, אֶרֶץ זֵית שָׁמֶן וְדָבָשׁ. כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָנוּ
בְּתוֹרָתְךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עֲבָדְךָ. אָנָּה ה' לְמַעַן שְׂמוֹךְ הַגְּדוֹל, הַגְּדֹל חֲסִידְךָ
עַמּוּנוּ וְקִיָּים לָנוּ אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עֲבָדְךָ, וְנִתְּתִי
גִשְׁמִיכֶם בְּעֵתָם וְנִתְּנָה הָאָרֶץ יְבוּלָה וְעֵץ הַשֹּׁדֶה יִתֵּן פֵּרִיו. וְהִשִּׁיג לָכֶם
דִּישׁ אֶת בָּצִיר וּבָצִיר יִשְׁיֹג אֶת זֶרַע וְאִכְלֹתֶם לְחֶמְכֶם לְשִׁבְעָה וַיִּשְׁכַּתֶּם
לְבַטַּח בְּאַרְצְכֶם. וְקִיָּים בָּנוּ אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי יִשְׁעִיָּה
נְבִיאָךְ, בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה צֶמַח ה' לְצַבִּי וּלְכַבּוֹד וּפְרִי הָאָרֶץ לְגִאּוֹן
וּלְתַפְאֶרֶת לְפָלִיטַת יִשְׂרָאֵל. וְנֹאמַר, וּבָנוּ בָתִּים וַיֵּשְׁבוּ וַיִּטְעוּ כְּרָמִים
וְאָכְלוּ פֵרִים. וְקִיָּים בָּנוּ אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי עֲמוּס נְבִיאָךְ, הִנֵּה יָמִים
בָּאִים נָא ה' וְנִגַּשׁ חוֹרֵשׁ בְּקֶצֶר וְדֹרֶךְ עֲנָבִים בְּמוֹשֶׁךְ הַזֶּרַע, וְהִטִּיפוּ
הַחֲרִים עָסִים וְכָל הַגְּבָעוֹת תִּתְמוּגְגֶנָּה. וְשִׁכַּתִּי אֶת שְׁבוֹת עַמִּי יִשְׂרָאֵל
וּבָנוּ עָרִים גְּשֻׁמוֹת וַיֵּשְׁבוּ, וַיִּטְעוּ כְּרָמִים וַשְׁתּוּ אֶת יַיִןם וַעֲשׂוּ גִנּוֹת
וְאָכְלוּ אֶת פְּרִיהֶם. וְקִיָּים בָּנוּ אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי יְחִזְקֵאל נְבִיאָךְ,
וְהִרְבִּיתִי אֶת פְּרִי הָעֵץ וְתִנוּבַת הַשֹּׁדֶה, לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תִקְחוּ עוֹד
חֶרֶפַת רָעָב בְּגוֹיִים. וְנֹאמַר, וְעַל הַנַּחַל יַעֲלֶה עַל שְׂפָתוֹ מִזָּה וּמִזָּה כָּל
עֵץ מֵאֵכֶל לֹא יִבֹּל עֲלֵהוּ וְלֹא יִתֵּם פֵּרִיו, לְחִדְשׁוֹ יִבְכֶּה, כִּי מִיָּמָיו מִן
הַמִּקְדָּשׁ חָמָּה יוֹצְאִים וְהָיָה פֵּרִיו לְמֵאֵכֶל וְעֲלֵהוּ לְתִרּוּפָה:

רחצ

חק לניסן

א' ניסן

סדר ברכת האילנות

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ. טוֹב וּמִטִּיב הַדָּרֵשׁ
לָנוּ. שׁוּבָה אֵלֵינוּ בְּהַמּוֹן רַחֲמֶיךָ. בְּגִלָּל אָבוֹת שְׁעָשׂוּ רְצוֹנְךָ.
בָּנָה בֵּיתְךָ בְּבִתְחָלָה וְכוּנֵן מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוּנוֹ. וְהִרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוּ וְשִׁמְחָנוּ
בְּתַקְוָנוּ. וְהָשִׁב בְּהֵנִים לַעֲבוֹדָתָם וְלוֹיִם לְשִׁירָם וְלוֹמְרָם. וְהָשִׁב יִשְׂרָאֵל
לְגֻיָּהֶם. וְשֵׁם נִעְלָה וְנִרְאָה וְנִשְׁתַּחֲוָה לְפָנֶיךָ בְּשֵׁלֶשׁ פַּעַמִּי רְגְלֵינוּ בְּכַתוּב
בְּתוֹרָתְךָ. שְׁלֹשׁ פַּעַמִּים בְּשָׁנָה יִרְאָה כָּל זְכוּרְךָ אֶת פָּנֵי יי אֱלֹקֶיךָ בְּמָקוֹם
אֲשֶׁר יִבְחָר. בְּחַג הַמִּצּוֹת. וּבְחַג הַשֻּׁבָּעוֹת. וּבְחַג הַסִּפּוֹת. וְלֹא יִרְאָה אֶת
פָּנֵי יי רִיקָם. אִישׁ כְּמַתְנֵת יָדוֹ כְּבִרְכַּת יי אֱלֹקֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ:

וְתַמְלוּךְ אַתָּה הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְבָדְךָ, עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ, בְּהַר
צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קֹדֶשְׁךָ, בְּכַתוּב בְּדִבְרֵי
קֹדֶשְׁךָ, יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדוֹד שְׁמַחְתִּי בְּאֹמְרִים לִי בֵּית יי גִּלְגָּל: עֲמֻדוֹת הָיוּ
רְגְלֵינוּ בְּשַׁעְרֶיךָ יְרוּשָׁלַיִם: יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָהּ בְּעִיר שְׁחָבְרָה לָהּ
יַחְדּוֹ: שְׁשָׁם עָלוּ שְׂבָטִים שְׂבָטֵי יְהוָה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל לְהַדּוֹת לְשֵׁם יי: כִּי
שָׁמָּה יָשְׁבוּ בְּסֻאוֹת לְמִשְׁפַּט בְּסֻאוֹת לְבֵית דָּוִד: שְׁאֵלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַיִם
יִשְׁלִיו אֶהְבֶּיךָ: יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילְךָ שְׁלוֹהָ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ: לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי
אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית יי אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לָךְ:

יש אומרים כאן נוסח "פתח אליהו" ואומרים קדיש "על ישראל" בעשרה מישראל. לאחר
הברכה יפריש לצדקה כפי גרסת לבו

רצט

א' ניסן

תפילת הרמב"ן לראש חודש

תפילה שחיבר הרמב"ן לאומרה בכל ראש חודש ג"פ, ותפילה זו מסולת לפרנסה

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, שְׁתַּבָּרַךְ
כָּל מַעֲשֵׂי יְדֶי עַד כְּלֵי דִי, מִיָּדְךָ הַמְּלֵאכָה תִּשְׁבִּיעֵנִי,
וּמֵאוֹצְרֶךָ הַטּוֹב תִּמְלֵא בֵיתִי וְתִשְׁבִּיעֵנִי, וְתַצְלִיחַ דְּרָכֵי
וְאוֹרְחוֹתַי, וְשָׁמַר רַגְלֵי וּנְתִיבוֹתַי, כִּי בְיָדְךָ מְסוּרִים
כָּל חַי. וַיְהִיו מְזוֹנֹתַי בְּיָדְךָ מְסוּרִים וּמִתּוֹקִים וְלֹא
יְהִיו בְּיַד בְּנֵי אָדָם, כִּי הֵם מָרִים וְקָשִׁים כְּלַעֲנָה כְּבִשָּׁת
פָּנִים מִכְּלִימִים, לָכֵן בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים תַּחֲתֵם לִי מְזוֹנֹת
מִיָּדְךָ הַטּוֹבָה הַמְּלֵאכָה, וַיְהִיו שְׁלָמִים וְתִדְרִיכֵנִי בְּדֶרֶךְ
יְשָׁרָה לְפָנֶיךָ, וְתִנְנֵנִי לֶחֶן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ
וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵי, כִּי אֵל רַחוּם וְחַנוּן אַתָּה, בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה: